02/05/2019

Αγία Ελεούσα Κλεισούρας Μεσολογγίου, η ιστορία της και το θαύμα της Παναγίας

/ Ιερές Μονές

Γράφει ο Χρήστος Σιάσος

Η Ιερά Μονή της Αγίας Ελεούσας βρίσκεται ΒΔ του Μεσολογγίου και στο 20ο χιλιόμετρο της Εθνικής οδού Μεσολογγίου – Αγρινίου, σε μια από τις ομορφότερες τοποθεσίες του Νομού Αιτωλοακαρνανίας, την Κλεισούρα.

Στο κακοτράχαλο Φαράγγι της Κλεισούρας, στην αρχή του όρους Αρακύνθου, η Ιερά Μονή μας θυμίζει Μετεωρίτικο Μοναστήρι, έτσι όπως είναι «καρφωμένο» στην κορυφή του βουνού. Αναμφίβολα, αποτελεί κέντρο και σημείο αναφοράς της θρησκευτικής ζωής του τόπου μας, του Νομού Αιτωλοακαρνανίας.

Τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τόπος ποτισμένος με το αίμα των προγόνων μας, οι οποίοι αγωνίστηκαν για ελευθερία και ανεξαρτησία. Ο Εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς γράφει για το στενό της Κλεισούρας:

Κόρφοι, ποτάμια, διάσελα, /κάβοι, ζυγοί, κλεισούρες, /βουνά που ξεχωρίζουνε, /μονά, βουνά, δεμένα, /τόνα με τα΄ άλλα ξακουστά, /βουνά, βουνά σβυσμένα.

Διαβάζοντας την ιστορία του τόπου, αντιλαμβανόμαστε ότι εκατομμύρια χρόνια πέρασαν από τότε που ο Αχελώος ποταμός «έφυγε» προς το μέρος που είναι σήμερα δημιουργώντας έτσι την σημερινή μορφή της περιοχής, δηλαδή το φαράγγι της Κλεισούρας μαζί με τις λίμνες, Τριχωνίδα, Λυσιμαχεία και την πιο μικρή τον Οζερό.

Στο φαράγγι η βλάστηση είναι πλούσια, υπάρχουν διάφορα δένδρα όπως, κυπαρίσσια, βελανιδιές, αγριελιές, πουρνάρια, σκίνα και άλλα δένδρα χαμηλής βλάστησης καθώς και αγριολούλουδα. Στην περιοχή βρίσκονται και φωλιάζουν σπάνια είδη πουλιών όπως, ο Γυπαετός, ο Βασιλαετός, μια σπάνια κατηγορία από Όρνια, το Ξεφτέρι και άλλα.

Κατά την παράδοση, το 1700 μ. Χ., στο χωριό Χρυσοβέρι, στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, κάποιος Τούρκος στρατιώτης την ώρα της Αναστάσεως χλεύασε τους Χριστιανούς και αμέσως ένας κάτοικος του χωριού που τον έλεγαν Κουμπούρα παρεξηγήθηκε με τον Τούρκο στρατιώτη και τον σκότωσε.

Οι χωριανοί, αμέσως, πήραν τον Κουμπούρα και τον φυγάδευσαν πιο πάνω σε μια σπηλιά. Εκεί έμεινε πολύ καιρό και οι χωριανοί του πήγαιναν τρόφιμα για την συντήρησή του. Όταν το γεγονός ξεχάστηκε, ο Κουμπούρας πήγε στο χωριό και διηγήθηκε στους κατοίκους ότι εκεί που ήταν κρυμμένος έβλεπε κάθε βράδυ στη σπηλιά ένα φως.

Οι κάτοικοι πήγαν στο σημείο της σπηλιάς που τους υπέδειξε ο Κουμπούρας και με μεγάλη έκπληξη αντίκρισαν την εικόνα της Παναγίας και λίγο πιο πέρα σε βάθος περίπου πέντε μέτρων ανακάλυψαν μια πηγή με νερό, το αγίασμα της Παναγίας. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, οι κάτοικοι του χωριού έχτισαν στο μέρος αυτό της σπηλιάς μικρό εκκλησάκι και αργότερα χτίστηκε το σημερινό εκκλησάκι μέσα στο σπήλαιο.

Τα τελευταία χρόνια, επί μακαριστού Μητροπολίτου Αιτωλίας και Ακαρνανίας Θεοκλήτου, ολοκληρώθηκε η πρόσβαση στο εκκλησάκι-σπήλαιο με πέτρινα σκαλιά.

Στο εκκλησάκι αυτό φιλοξενήθηκε, με το πέρασμά του από την περιοχή, ο

Εθναπόστολος Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ο οποίος προφητικά είπε ότι, στον τόπο αυτόν μια ημέρα θα γίνει ένα μεγάλο Προσκύνημα.

Ο Γιάννης Γούναρης σώζει το Μεσολόγγι από τη σφαγή του Ομέρ Βρυώνη, Α' Πολιορκία.

Με την περιοχή είναι επίσης συνδεδεμένο και το όνομα του Γιαννιώτη κυνηγού του Ομέρ Βρυώνη, Γιάννη Γούναρη. Ο Γούναρης αποκάλυψε στους Στρατηγούς του Μεσολογγίου την επίθεση που σχεδίαζε κατά του Μεσολογγίου στις 24 και 25 Δεκεμβρίου του 1822 ανήμερα των Χριστουγέννων, Α΄ Πολιορκία, ο Ομέρ Βρυώνης,αψηφώντας την τύχη της οικογένειάς του που βρισκόταν στην Άρτα.

Μετά το γεγονός αυτό οι κάτοικοι του Μεσολογγίου σώθηκαν αλλά σφαγιάστηκαν όλα τα μέλη της οικογένειας του Γούναρη από τον Ομέρ Βρυώνη. Ο ίδιος παρέμεινε στη σπηλιά του Κουμπούρα, στο εκκλησάκι της Παναγίας, μέχρι την απελευθέρωση της περιοχής και στη συνέχεια αποφάσισε να γίνει καλόγερος.

Στο κελί αυτό φιλοξενήθηκε ο ποιητής Κώστας Κρυστάλλης ο οποίος εμπνεύστηκε από τη θυσία του Γούναρη και έγραψε το ποίημα «Ο Καλόγερος της Κλεισούρας»,

«Ο Μερ Πασάς μαθαίνει του κυνηγού, /την προδοσιά και στην απελπισία του, / σαν πήρε ο Κώστας τα βουνά, του σφάζει τα παιδιά του, /Τόπον του Κώστα στα βουνά και τ άρματα πετάει, /Και στης Κλεισούρας το μικρό το ερημοκκλήσι πάει, / Και γίνεται καλόγηρος, ντύνεται ράσα μαύρα…»

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθούμε συνοπτικά στο ιστορικό της υπόθεσης αυτής, δηλαδή πως ο Γιάννης Γούναρης απέτρεψε την σφαγή των Μεσολογγιτών παραμονή των Χριστουγέννων. Τις ημέρες εκείνες ο Ομέρ Βρυώνης συγκαλεί τους αρχηγούς του για να εξασφαλίσει τη συγκατάθεσή τους προκειμένου να καταλάβουν το Μεσολόγγι.

Το Μεσολόγγι για δύο περίπου μήνες είχε περικυκλωθεί από έντεκα χιλιάδες στρατό. Ο Κιουταχής και ο Βρυώνης έλεγαν πως με πόλεμο και φωτιά θα κατακτήσουν τους Γκιαούρηδες και θα τρομάξουν τον Μπότσαρη και τον Μαυροκορδάτο με τα τριακόσια εξήντα παλληκάρια. Ήταν παραμονή των Χριστουγέννων, στη σκηνή του Βρυώνη ήρθαν όλοι οι πασάδες, τότε φώναξε τον κυνηγό Γιάννη Γούναρη να φτιάξει καφέδες για να πιούν οι πασάδες.

Ο Κιουταχής αγρίεψε, έβριζε και φώναζε γιατί στον αγώνα μπήκε και ο Μαυρομιχάλης με τους Ζαΐμη και Δεληγιάννη με επτακόσιους Μανιάτες. Ο Κιουταχής σχεδίαζε την ημέρα των Χριστουγέννων να μπει στο Μεσολόγγι. Ο Μάρκος Μπότσαρης του παραγγέλλει, αν θέλεις το Μεσολόγγι έλα να το πάρεις.

Τώρα ήρθε η ώρα για να πνίξει με αίμα το Μεσολόγγι σφάζοντας όλους τους Γκιαούρηδες. Ο Γιάννης Γούναρης άκουσε με προσοχή όλο το σχέδιο του Βρυώνη που υπαγόρευε στο γραμματικό του. Ο Βρυώνης πηγαίνοντας προς τον Χατζημπέντο είπε στον Ισμαήλ Πασά: «Φοβάστε ορέ». Τότε, κάποιος Αλβανός κοιτάζοντας προς τον Κιουταχή φώναξε: «ή αύριο ή ποτέ, μη φοβάσαι πασά μου, ο Αλλάχ είναι μαζί μας».

Το μεγάλο σχέδιο του Ομέρ Βρυώνη ήταν να μπει στο Μεσολόγγι την ημέρα που οι Χριστιανοί θα πήγαιναν στις εκκλησίες για τη Χριστουγεννιάτικη Θεία Λειτουργία. Ο Κιουταχής, αφού κοίταξε προς τον Γιάννη Γούναρη, λέει με νόημα ότι αυτός είναι Έλληνας και μας ακούει χαμογελώντας ο Βρυώνης τους λέει ότι αυτός δεν μιλάει. Ο Γούναρης τα κατέγραψε όλα στο μυαλό του, η οικογένειά του, η γυναίκα του με τα δύο παιδιά, βρισκόταν στην Άρτα και γνώριζε πολύ καλά ότι αν κάμει κάτι σε βάρος του αφεντικού του, τότε θα συνέβαινε το μεγάλο κακό για όλη την οικογένειά του. Οι Στρατηγοί έφυγαν και άρχισαν οι ετοιμασίες του σχεδίου.

Ο Γούναρης άρχισε τώρα να ετοιμάζει το δικό του σχέδιο προκειμένου να σώσει το Μεσολόγγι από την μεγάλη σφαγή. Σκέφτονταν όμως και την οικογένειά του για το κακό που θα τους βρει αν δώσει στους Στρατηγούς του Μεσολογγίου τα σχέδια του Βρυώνη. Ο Γούναρης πήρε την μεγάλη απόφαση, σηκώνεται και φεύγει δήθεν να πάει για κυνήγι. Κάποιος Τούρκος του λέει να προσέχει στο δρόμο τους Έλληνες. Εκείνος όμως βιάζονταν να φθάσει στο Μεσολόγγι.

Κάπου συναντά τον Θανάση, ήταν ο γραμματέας του Δημήτρη Μακρή και αφού του είπε ποιός είναι, τον προστάζει λέγοντας: «Τρέξε στους οπλαρχηγούς του Μεσολογγίου και πες τους ότι οι Τούρκοι θα επιτεθούν στην πόλη ανήμερα της μεγάλης γιορτής των Χριστουγέννων και θα τους σφάξουν όλους». Ο γραμματικός τρέχεικαι ενημερώνει τον Μακρή ο οποίος καλεί όλους τους οπλαρχηγούς να πάνε με τους στρατιώτες σε όλα τα οχυρώματα, και οι εκκλησιές με εντολή του Επισκόπου να μην λειτουργήσουν.

Ο αγώνας μόλις αρχίζει, οι Τούρκοι ξαφνιάζονται καθώς δεν περίμεναν τόση μεγάλη αντίστασηο χαλασμός κράτησε για λίγες ώρες,οι Τούρκοι φεύγουν νικημένοι, το Μεσολόγγι άντεξε και γλύτωσε τη μεγάλη σφαγή ημέρα των Χριστουγέννων του 1822. Ο Γιάννης Γούναρης φθάνει στην Παναγία Ελεούσα, κλείνεται στο μικρό κελί και κανείς δεν ήξερε ποιος είναι και από πού έρχεται. Πάντα σκέφτονταν την γυναίκα του και τα παιδιά του που τα έσφαξε το αφεντικό του, Ομέρ Βρυώνης, για το κακό που του έκανε να προδώσει το σχέδιο της επίθεσης στους Μεσολογγίτες οπλαρχηγούς.

Ο Καλόγερος της Κλεισούρας έζησε το υπόλοιπο της ζωής του εκεί μέσα στο κελί με προσευχή και νηστεία. Έτσι, ο Γιάννης Γούναρης πέρασε στην αθανασία και πήρε τη θέση που του αξίζει στο πάνθεον των ηρώων του Μεσολογγίου αλλά και της Ελλάδας.

Την εποχή εκείνη, πέρασε από το Μοναστήρι ο Βασιλιάς Όθων και ο Γούναρης του ζήτησε να παραχωρήσει όλη την περιοχή του φαραγγιού στο Μοναστήρι, πράγμα που έγινε. Για το λόγο αυτό, ο μακαριστός Μητροπολίτης Θεόκλητος έστησε την προτομή του Γιάννη Γούναρη στο χώρο του μοναστηριού. Στη βάση του έχουν τοποθετηθεί τα οστά του που βρέθηκαν το 1997 στα θεμέλια του Ναού.

Ο Κυνηγητικός Σύλλογος Μεσολογγίου μαζί με την Συνομοσπονδία Κυνηγών Ελλάδος πανηγυρίζει και τιμά τον Ήρωα-Καλόγερο Γιάννη Γούναρη κάθε χρόνο στο χώρο του μοναστηριού, την τρίτη Κυριακή του Ιουνίου. Στη γιορτή αυτή, με πρωτοβουλία του κυνηγητικού Συλλόγου Μεσολογγίου, συμμετέχουν Σύλλογοι από όλη την Ελλάδα, καθώς και οι τοπικές Αρχές και, σύμφωνα με το πρόγραμμα, τελείται επιμνημόσυνη δέηση μπροστά στην προτομή του καλόγερου Γιάννη Γούναρη, όπου εκφωνείται και ο πανηγυρικός της ημέρας.

Το 1870, ένας άλλος καλόγερος έζησε στην Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσης, ο Πανάρετος Παλαμάς, από την γνωστή οικογένεια των Παλαμάδων. Ο Πανάρετος ήταν δραστήριος και την ίδια εποχή, το 1878, έκτισε τον ξενώνα στη θέση που είναι σήμερα και τα πρώτα σκαλοπάτια που ανεβαίνουμε στο εκκλησάκι της Παναγίας. Θεωρείται ο πρώτος κτήτορας.

Ο Πανάρετος υποδέχθηκε τον Χαρίλαο Τρικούπη, ο οποίος βοήθησε για να γίνει η δεξαμενή νερού που υπήρχε μέχρι το 1990. Επίσης, υποδέχθηκε τον Βασιλιά Γεώργιο τον Α΄. Μετά από καιρό, ο καλόγερος Πανάρετος Παλαμάς πηγαίνει στην Ιερά Μονή της Αγίας Αγάθης, όπου πεθαίνει και ενταφιάζεται στον περίβολο της Μονής.

Το 1900 έρχεται στην Αγία Ελεούσα ο Μοναχός Αλέξιος, από τα Ιωάννινα, ο οποίος την ίδια χρονιά χτίζει την εκκλησία που βρίσκεται δίπλα στο κελί. Θεωρείται ο δεύτερος κτήτορας. Από το 1950 μέχρι το 1953, έρχεται στην Ιερά Μονή ο Ιερομόναχος Αγάπιος από το Άνω Κεράσοβο. Το 1954 ήρθε στη Μονή ο Ιερομόναχος π. Ιερόθεος Σπανομήτσος από το Χωριό Λημέρι της Ευρυτανίας.

Το 1956 επισκέπτεται την Ιερά Μονή η Βασίλισσα Φρειδερίκη η οποία προσκυνά την θαυματουργή Εικόνα της Παναγίας και βοηθά στην προώθηση του αναδασμού της περιοχής.

Το 1973 όλη η περιοχή που ανήκει στην Ιερά Μονή κηρύχθηκε Ιστορική και προστατεύεται από το Κράτος και όλες τις Αρχές.

Ο Μεγάλος Σταυρός ύψους 16 μέτρων, που διακρίνεται από πολύ μακριά πάνω στην πλαγιά του βουνού, προϊδεάζει τον κάθε πιστό για το αντάμωμα της ιστορίας με την Θρησκεία μας. Ο Σταυρός αυτός στήθηκε σ' αυτή τη θέση το 1975 με τη μέριμνα του μακαριστού Μητροπολίτη Θεοκλήτου. Μέχρι το 1974, η Ιερά Μονή λειτουργούσε ως ησυχαστήριο και ήταν μετόχι της Ιεράς Μονής Εισόδων της Θεοτόκου, ΚατερινούςΜακρυνείας και με Π.Δ. από τη χρονιά αυτή λειτουργεί ως ανδρώα. Η Ιερά Μονή πανηγυρίζει της Ζωοδόχου Πηγής, Παρασκευή μετά το Πάσχα, και την πρώτη Κυριακή του Ιουνίου, στη μνήμη του Γιάννη Γούναρη.

Στις 12 Φεβρουαρίου 2007, εκοιμήθη εν Κυρίω ο αείμνηστος Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας Θεόκλητος. Η ταφή του έγινε στην Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής, Αγία Ελεούσα, σε περίοπτη θέση σύμφωνα με την επιθυμία του.

Συγκινητική εκδήλωση για τα 60 χρόνια (1954-2014) διακονίας του μακαριστού π. Ιερόθεου στην Αγία Ελεούσα.

Την Κυριακή 22 Ιουνίου 2014, ο Σύνδεσμος Αιτωλοακαρνάνων «ΟΣΙΟΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ» και οι φίλοι της Ιεράς Μονής Αγίας Ελεούσας, τίμησαν τον μακαριστό Ιερομόναχο π. Ιερόθεο Σπανομήτσο για τα 60 χρόνια διακονίας του στην Αγία Ελεούσα. Το πρωί τελέσθηκε Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Αντωνίου στα Φραγκουλέικα, Ιερουργούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αιτωλίας και Ακαρνανίας κ.κ. Κοσμά, παρουσία μελών του Συνδέσμου και πλήθους πιστών. Με το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ακολούθησε στο Αρχονταρίκι της Ιεράς Μονής η σεμνή τελετή, έτσι όπως την ήθελε και ο γέροντας π. Ιερόθεος.Ακολούθησε η απονομή Τιμητικής Διάκρισης εκ μέρους του Συνδέσμου, από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ.κ. Κοσμά στον π. Ιερόθεο. Η διάκριση απονέμεται για το Ορθόδοξο φρόνημα, το Χριστιανικό Ήθος, το Κοινωνικό, Ανθρωπιστικό και Ποιμαντικό έργο, που επέδειξε διακονώντας επί εξήντα έτη την Ιερά Μονή Αγίας Ελεούσας.

Το θαύμα που συνέβη στην Ιερά Μονή Παναγία Ελεούσα πριν από χρόνια.

Ο μακαριστός Ιερομόναχος π. Ιερόθεος Σπανομήτσος όλα αυτά τα χρόνια ασχολήθηκε με την μελέτη και καταγραφή Ιερών Κειμένων καθώς και διαφόρων γεγονότων που συνέβησαν. Σε κείμενό του αναφέρει και το θαύμα της Παναγίας Ελεούσας και συγκεκριμένα γράφει: «...πριν από εικοσιπέντε χρόνια, γιορτή της Παναγίας, ο Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας αείμνηστος Θεόκλητος, ανέβηκε στο Μοναστήρι με συνοδεία του Ηγουμένου και Ιερέων της Μητροπόλεως.

Σε όλη τη διαδρομή χαιρετούσε τους πιστούς λέγοντάς τους Χρόνια Πολλά, Χριστός Ανέστη και οι πιστοί ανταπέδιδαν τις ευχές: «Αληθώς Ανέστη και Χρόνια Πολλά Σεβασμιώτατε».

Οι ευχές ήταν συνεχόμενες. Κάποια στιγμή «φεύγει» μία πέτρα από το μεγάλο βράχο που βρίσκεται έξω από την Εκκλησία και κατευθυνόταν στην αυλή που ήταν οι προσκυνητές. Για μια στιγμή είδαν όλοι τον βράχο-πέτρα να είναι σταματημένος στον αέρα, πάνω από τα κεφάλια των πιστών.

Τότε ο Δεσπότης φώναξε: «αυτή τη στιγμή γίνεται ένα θαύμα. Μία πέτρα είναι πάνω από τα κεφάλια μας. Δεν θα αφήσει η Παναγιά μας να γίνει κακό». Τότε, ακούστηκε ένας μεγάλος θόρυβος και ο βράχος-πέτρα έγινε κομμάτια με τα οποία γέμισαν όλες οι σκάλες και η αυλή του Ναού.

Ο Μητροπολίτης ρώτησε αν χτύπησε κανένας, και όταν οι προσκυνητές απάντησαν όχι, ο ίδιος δόξασε την Παναγία μας που έκανε το θαύμα της και δεν τραυματίστηκε κανένας. Στη συνέχεια, όλοι προσκύνησαν την θαυματουργική εικόνα της Παναγίας και μάλιστα πήραν από μία πετρούλα από τα θραύσματα για ενθύμιο του μεγάλου αυτού θαύματος».

Με κάθε λαμπρότητα και τη συμμετοχή πλήθους πιστών τελείται κάθε χρόνο το απόγευμα, παραμονή της εορτής,Μέγας Πανηγυρικός Αρχιερατικός Εσπερινός στην ιστορική Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσης Κλεισούρας Μεσολογγίου. Ακολουθεί ολονύκτια Ιερά Αγρυπνία και την κυριώνυμο ημέρα τελείται Πανηγυρική Αρχιερατική Θεία Λειτουργία.